

Política lingüística per a un país en construcció

written by Ferran Suay | 28 d'abril de 2016

Durant els darrers vint anys, el País Valencià ha estat el laboratori d'una política lingüística ben planificada, que perseguia un objectiu clar i correctament definit: exterminar el valencià de la vida pública. Per raons de conveniència electoral, aquest objectiu mai no s'ha expressat obertament. Ans al contrari, s'ha disfressat amb una pàtina de folklorisme regionalista amanit amb abrandades declaracions d'amor a la llengua (formulades la major part de les vegades en castellà), convenientment dosificades en els moments electoralment escaients. Essencialment, podem dir que el paper que els governs del PP reservaven per a la llengua dels valencians es restringia a cridar 'Visca la Mare de Déu!' i 'Senyor pirotècnic, pot començar la mascletà'. I, sempre que trobaven que podia servir per a atiar la discòrdia i el conflicte, a afirmar (de nou, habitualment en castellà) que valencià i català no són la mateixa llengua. Tota la resta de la vida pública i privada, estaven ben contents si transcorria íntegrament en castellà.

Han estat vint anys llargs d'aquesta medecina, i els resultats són ben visibles tant en el paisatge lingüístic de pobles i capitals valencianes, com en el panorama desèrtic dels mitjans de comunicació. No així en la llengua parlada, que -sorprenentment- manté una vitalitat perfectament audible si parem orella, i alhora, convenientment invisibilitzada per l'omnipresent norma de subordinació lingüística.

Amb el canvi polític, un dels aspectes que molta gent espera que canvie notablement és, precisament, el lingüístic. I això posa sobre la taula una sèrie de reptes, que m'agradaria resumir en 10 objectius, que proposaria com a prioritaris.

1. **Recuperar el prestigi institucional.** Una llengua que no parlaven pràcticament mai les autoritats, difícilment pot tenir cap mena de prestigi. Recordem que tant l'anterior president de la Generalitat, com la batllessa de València o la d'Alacant no estaven capacitats ni per a pronunciar correctament una frase sencera. Els càrrecs electes d'aquest nou període tenen la responsabilitat de fer un ús correcte, digne i consistent del valencià, sense subordinar-se automàticament a la llengua dels interlocutors. Serà important que no cometen errors absurds com ara fer ells mateixos de traductors de les seues declaracions públiques. Fer això els rebaixa a ells i a la llengua, perquè transmet clarament el missatge que el coneixement del català és innecessari, i per tant, irrellevant.
2. **Canviar la llengua d'ús normal en les administracions públiques.** Amb el lideratge del partit castellanista, l'administració valenciana ha estat, quant al funcionament intern, indistingible de la vallisoletana. "Tot en castellà i per al castellà" sembla que ha estat la màxima rectora dels darrers vint anys. Com a ciutadans, havíem de demanar explícitament (sovint, unes quantes vegades) que l'administració se'ns adreçara en valencià, per tal d'aconseguir comunicacions -sovint plenes de faltes d'ortografia- en la nostra llengua oficial. S'ha de normalitzar, i establir per defecte, l'ús de la llengua pròpia en les comunicacions internes i externes de les distintes administracions valencianes.
3. **Transcendir l'àmbit educatiu.** Un dels encerts dels exterminadors lingüístics ha estat inculcar la idea que 'la llengua' és un tema que afecta exclusivament l'àmbit educatiu (per a, després, intentar també minoritzar-la en aquest àmbit). Per a entendre la falsedat d'aquesta idea només cal comprovar com amb l'altra llengua oficial (l'única que és oficial de veritat: el castellà) no es produeix cap restricció d'aquest tipus. La llengua és precisament un dels elements més transversals de tota

societat. Ni la sanitat, ni l'economia, ni l'urbanisme, ni cap altre aspecte de la vida social no es poden desenvolupar sense llengua: tot es fa en un idioma o en un altre, i el retorn del valencià a l'estatus de normalitat que li correspon no pot confiar-se exclusivament al sistema educatiu.

4. **Ser transversal.** Estic convençut que es farà molta i bona faena des de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme, ubicada orgànicament en la Conselleria d'Educació Cultura i Esports. Caldrà, però, que totes i cadascuna de les accions de les institucions valencianes es facen amb perspectiva lingüística; és a dir, que sense ignorar que tot es fa en una llengua o en una altra, i que la responsabilitat dels governants és la d'avançar cap a la igualtat lingüística. Recordem que ja hi ha una part de la població valenciana, la que prefereix expressar-se en castellà, que té tots els seus drets lingüístics perfectament i efectivament reconeguts. Són els drets dels altres parlants, dels qui preferirien viure en valencià, els que cal defensar i impulsar per tal d'equiparar-los als dels seus veïns. Cap societat democràtica no hauria de tolerar l'existència de ciutadans de primera i de segona; i això és el que passa ara mateix al País Valencià.
5. **Dignificar la toponímia.** Els pobles castellans tenen un nom: el seu. Per contra, els pobles valencians en tenen dos: el seu i una versió convenientment castellanitzada. Les carreteres estan plenes d'absurditats com Elx/Elche, Sagunt/Sagunto o Benicàssim/Benicasim, que no aporten cap informació rellevant i, en canvi, transmeten clarament una imatge de subordinació indigna. Cada poble o ciutat ha de tenir un sol nom propi, que cada persona, en llegir-lo, pronunciarà tan bé com les seues habilitats fonètiques li ho permetran. La normativa que atorga a cada corporació municipal la facultat de decidir quina forma gràfica ha de tenir el nom del seu

poble és un absurd que només pretenia contribuir a la desregulació i desprestigi de la toponímia valenciana. Això s'ha de corregir mitjançant una nova normativa aprovada per les corts.

6. **Abandonar el bilingüisme supremacista.** El principi rector d'aquesta perversió és: tot allò que està en català ha d'estar també en espanyol, però no a la inversa. No s'aplica exclusivament a la toponímia, i pretén transmetre la idea que la llengua pròpia és absolutament prescindible. Més encara, que no cal que ningú es contamine llegint-la. És per això que, convenientment, es proveeixen traduccions per a missatges tan difícils de desxifrar com ara 'Nord/Norte' o 'Direcció/Dirección'. És insultant, tant per al català com per a la intel·ligència dels lectors. Qualsevol persona capaç d'entendre què significa 'Norte' també sap què vol dir 'Nord', sense necessitat de traducció. Un multilingüisme eficient hauria de substituir aquesta pràctica: allò que siga important que molta gent entenga (per exemple, instruccions d'emergència o informació d'interès turístic) ha d'estar en diversos idiomes. I s'ha d'assumir institucionalment que, tal com explica perfectament el professor Moreno Cabrera, qualsevol persona que domina el castellà també està perfectament capacitada per a entendre instruccions escrites en català.

7. **Arribar al sector privat.** Un altre dels grans èxits de la política exterminacionista que hem patit és haver deixat en herència una legislació que desprotegeix absolutament el valencià en l'àmbit de l'activitat privada. Comerços, negocis o grans superfícies no tenen gens d'obligació legal de respectar els drets dels valencianoparlants. Tot queda, per tant, a mercè de la bona voluntat de les empreses. Fins i tot abans de modificar aquesta legislació descaradament pancastellanista, el poder polític pot influir molt en la proclivitat del sector privat a usar (i així

prestigiar) el valencià.

8. **Recuperar la col·laboració amb la societat civil.** Els anteriors governs identificaven com 'l'enemic' el ric teixit associatiu valencià, i específicament, les associacions que treballen per la llengua i cultura valencianes. No sols les han ignorades sinó que les han combatudes amb tots els mitjans al seu abast (recordem, com a exemple, les multes milionàries –i finalment, declarades il·legals– contra Acció Cultural del País Valencià). Ara s'obri un període en què ajuntaments, diputacions i la mateixa Generalitat podran cooperar honestament amb la societat civil per tal d'assolir l'objectiu comú de restablir la normalitat cultural i lingüística que tota societat necessita.
9. **Desconflictivitzar la llengua.** Si cal identificar l'èxit més gran entre totes les polítiques antivalencianes que han perpetrat els governs anteriors, jo assenyalaria la conflictivització. Connotar com a conflictiu l'ús d'una llengua és una manera altament efectiva de reduir-ne l'ús i de desanimar tant els parlants actuals com els qui la podrien aprendre. Són molts els aspectes que s'han estigmatitzat per la via d'associar-los amb situacions conflictives (incloent-hi l'ús impune de la violència contra persones, pel fet de parlar en valencià). La palma, però, segurament se l'emporta el tema onomàstic: valencià o català? Els valencians hem dit i diem 'valencià' a l'idioma que parlem, des de fa segles. I probablement continuarem fent-ho així. No és un fenomen paranormal; ni tan sols estrany. Ho fan així, mallorquins, menorquins o eivissencs, en el nostre mateix àmbit lingüístic, andalusos o argentins en el de l'espanyol, o molts americans dels Estats Units, en l'anglòfon. I això no vol dir que ignoren o que neguen el nom amb què la seua llengua és coneguda internacionalment. Crec que aquest és un bon horitzó per al valencià; una denominació perfectament homologable que no implica cap negació d'identitat amb la resta de

variants dels territoris catalanoparlants, i que no s'hi ha de contraposar de cap manera. Caldrà, per tant, reconèixer per llei l'equivalència de la doble denominació 'català' i 'valencià' a fi de superar definitivament l'ús interessat de la contraposició.

10. **Generar models.** No sols en l'àmbit polític o institucional s'ha de visibilitzar el valencià com un idioma d'ús normal i perfectament legítim. També cal que es facen visibles models en àmbits com la música, l'espectacle, l'esport, l'oci, les festes, etc. La transversalitat és precisament això. I és això el que dota de 'normalitat' l'ús d'un idioma; que ho facen els uns i els altres, en tota mena de registres, des dels més col·loquials fins als més cultes, i en tota classe de situacions. Els idiomes normals ja ho tenen, això. Sintonitzem qualsevol cadena de TV en francès, anglès o espanyol i ho podrem comprovar immediatament. La recuperació d'uns mitjans de comunicació propis i aut centrats serà un element central per a poder assolir aquest darrer objectiu.

Probablement n'hi ha més, i és segur que tots són interdependents, i que s'han d'aconseguir de manera sincrònica. Si cal resumir tots els objectius en un de sol, diria que la nova administració valenciana ha d'actuar, en totes i cadascuna de les seues iniciatives, amb perspectiva lingüística. Ço és, sense oblidar que tot allò que fem treballa en favor –o en contra– de la llengua que, tot i el caràcter oficial que té reconegut des de fa unes poques dècades, fa més de 300 anys que no ha tingut ni tan sols un mínim suport institucional. Avançar cap a la igualtat lingüística és un deure moral i democràtic, que el nou govern no ha de defugir en cap de les seues actuacions.

Article publicat en el [bloc de l'autor](#), el 22 de juliol de 2015.